

ERFARINGSUDVEKSLING OM NON-GM-FODRING

- KONSEKVENNS FOR FODERMIDDELVALG OG NÆRINGSSTOFFORSYNING

Nicolaj I. Nielsen, Husdyrinnovation, SEGES

Forum for Rådgivning,
28. maj 2020

STØTTET AF

mælkeafgiftsfonden

SEGES

DATA

- Foderkontroller fra 2019
- Malkende køer
- Ca. 400 non-GM og 1150 GM besætninger
- GM-status baseres på DMS-oplysning

GM-STATUS & NÆRINGSSTOFFER

	Jersey		Stor race	
	GM (n=138)	Non-GM (n=77)	GM (n=1005)	Non-GM (n=322)
Råprotein (g/kg TS)	178	172	172	170
AAT (g/MJ)	17,1	16,8	16,2	15,8
PBV (g/kg TS)	18	13	21	21
Fedtsyrer (g/kg TS)	37	38	33	34
NDF (g/kg TS)	293	315	300	311
Stivelse (g/kg TS)	201	196	195	194
Fosfor (g/kg TS)	4,18	4,57	4,01	4,42

GM-STATUS & FODEROPTAG/PRODUKTION

	Jersey		Stor race	
	GM (n=138)	Non-GM (n=77)	GM (n=1005)	Non-GM (n=322)
TS-optag (kg/ko/dag)	19,6	20,0	24,2	24,2
Krf-optag (kg TS/ko/dag)	9,2	8,8	9,9	10,2
EKM (kg/ko/dag)	30,5	30,7	34,9	34,6
Effektivitet (kg EKM/kg TS)	1,56	1,54	1,44	1,43

GM-STATUS & FODERMIDDELVALG

kg TS/ko/dag	Stor race	
	GM (n=924)	Non-GM (n=289)
Soja	1,65	0,43
Raps	1,68	2,53
Bærme	0,02	0,08
Solsikke	0,01	0,00
Hestebønner	0,01	0,04
Kraftfoder	3,18	3,67
Kløvergræs & græs	5,1	4,9
Lucerne	0,01	0,08
Majs & kolbemajs	8,1	7,8

OPSUMMERING

- Lidt mindre protein i non-GM rationer
- Øget fosfor indtag på ca. 10%
- TS-optag og EKM-ydelsen er uforandret
- Non-GM besætninger anvender en lidt højere andel af krf/råvarer
- Primært rapsskrå der erstatter sojaskrå
- Ingen markant skift til brug af 'nye' proteinråvarer
- Sojaskrå anvendes fortsat i non-GM besætninger

BAGGRUND

- Arla indførte mulighed for produktion af mælk baseret på Non-GM-foder i sensommeren 2016
- Tillæg på 7,44 øre pr. kg mælk
- Det er stort set kun sojaprodukter, der er GM-foder
- Bliver non-GM-fodring standarden i DK ?

FORMÅL

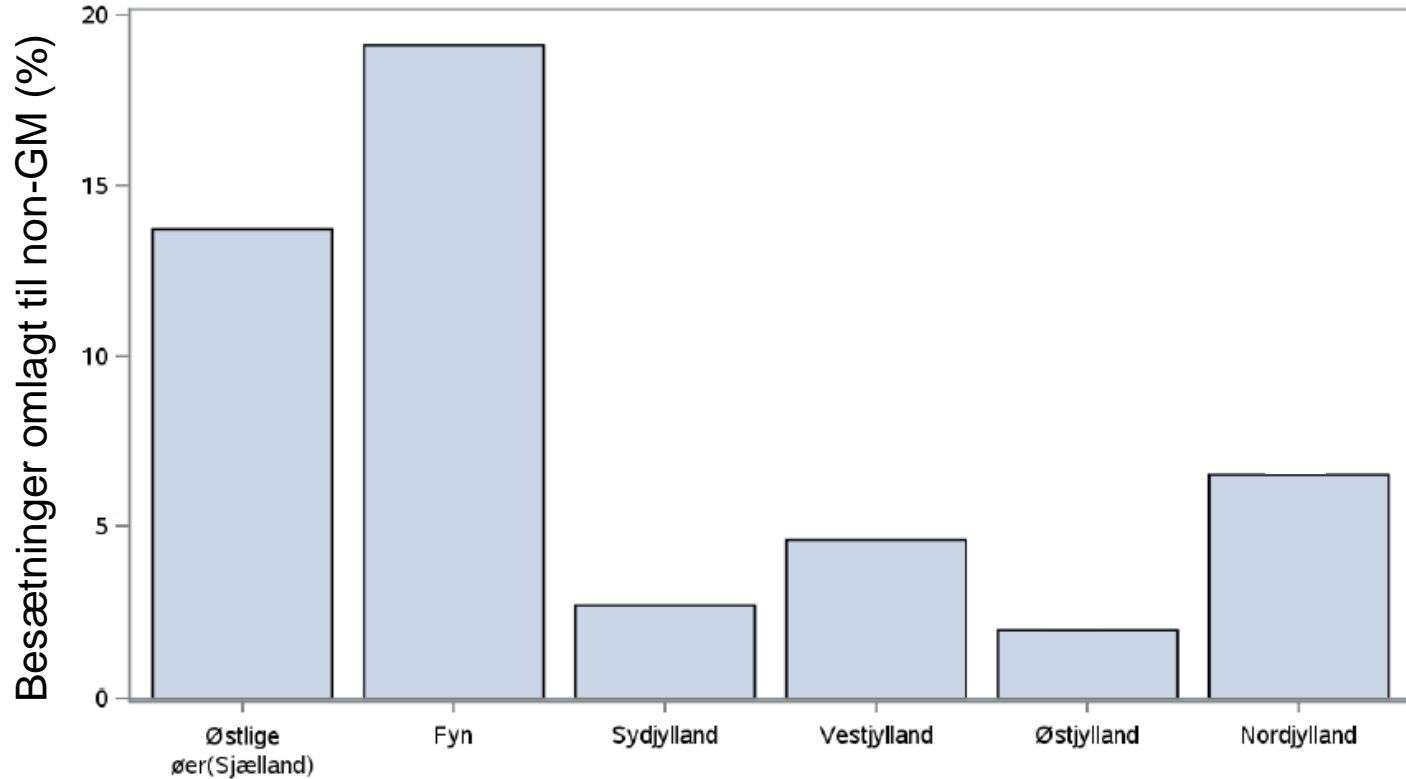
- Hvad har konsekvenser været for fodermiddelvalg og næringsstofforsyning til køerne ?
- Nye råvarer ?
- Er sojaskrå blot udskiftet med rapsskrå/kage ?
- Konsekvenser for mælkeydelsen ?

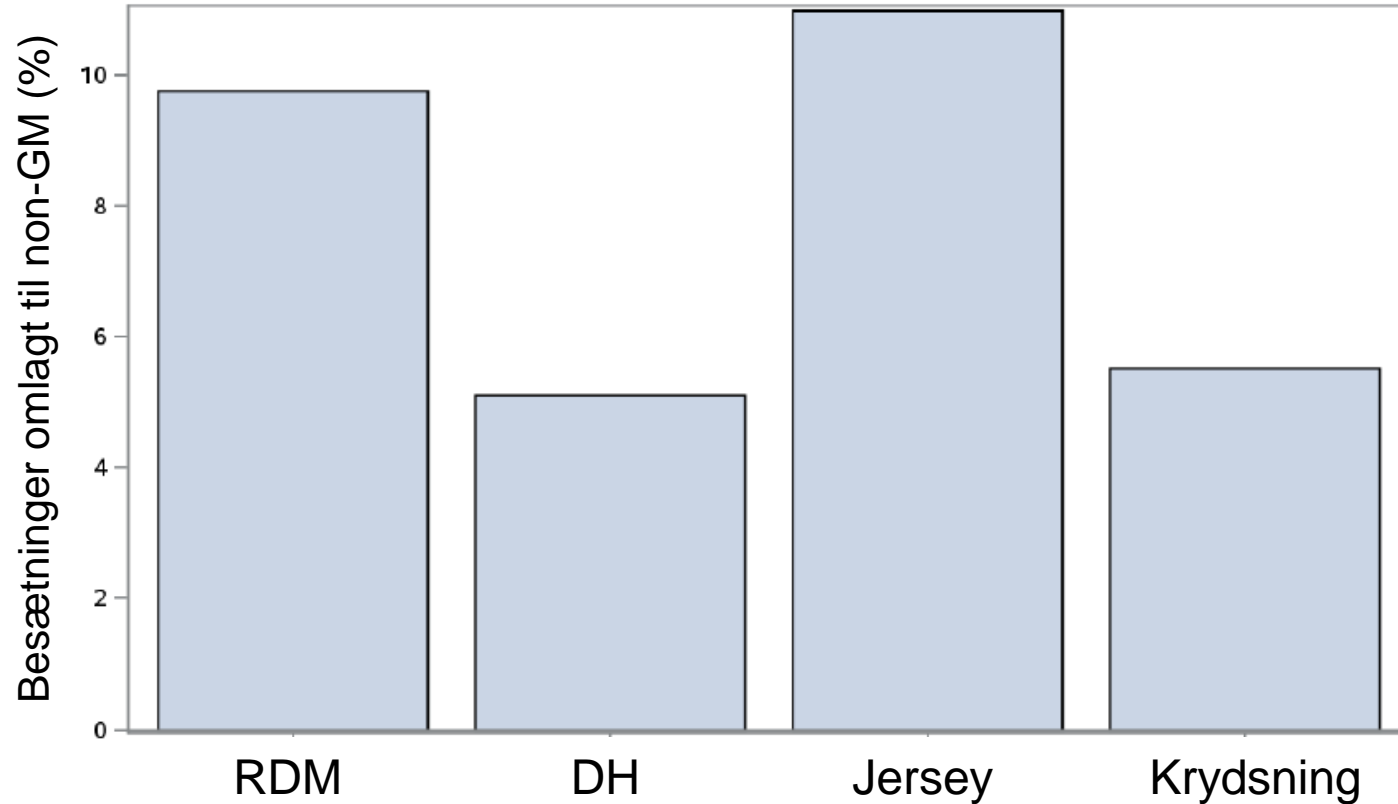
DATA

- Data fra 137 omlagte besætninger (ca 300 i alt)
- Omlagt fra september 2016 til juni 2017
- 79% er omlagt inden 1. januar 2017
- Minimum 1 Foderkontrol på hver side af omlægning
- Reference data er konventionelle ydelseskontrollerede ARLA-leverandører

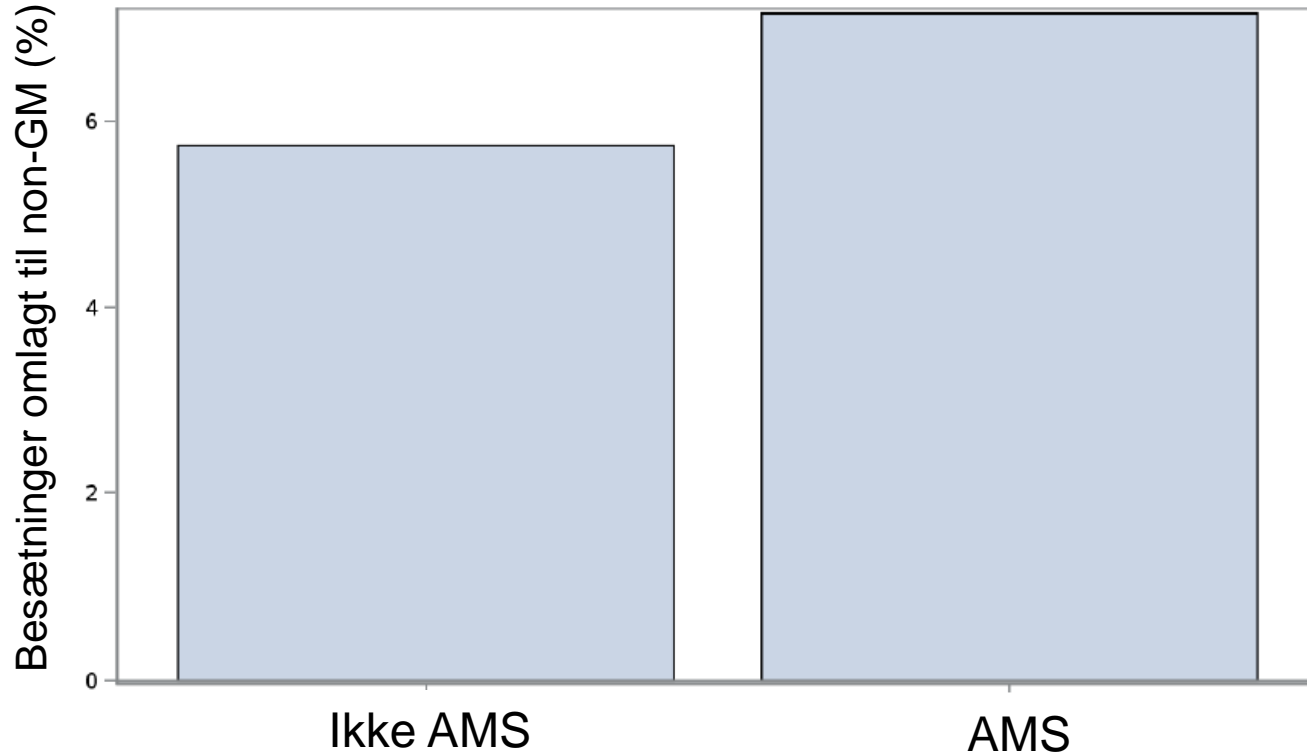
HVOR LÆGGES DER OM ?

HVILKE RACER LÆGGES OM ?

MALKESYSTEM HAR IKKE BETYDNING

KONSEKVENNS AF OMLÆGNING PÅ NÆRINGSSTOFFER

	Jersey (n=26)		Stor race (n=63)	
	Før	Efter	Før	Efter
Råprotein (g pr kg TS)	171	169	169	167
AAT (g pr MJ)	16,9	16,5	16,1	15,6
PBV (g pr kg TS)	13	14	20	21
Fedtsyrer (g pr kg TS)	35	37	32	33
NDF (g pr kg TS)	324	320	329	319

KONSEKVENNS AF OMLÆGNING PÅ FOSFOR

	Jersey (n=26)		Stor race (n=63)	
	Før	Efter	Før	Efter
Råprotein (g pr kg TS)	171	169	169	167
AAT (g pr MJ)	16,9	16,5	16,1	15,6
PPV (g pr kg TS)	13	14	20	21
Fedtsyrer (g pr kg TS)	35	37	32	33
NDF (g pr kg TS)	324	320	329	319
Fosfor (g pr kg TS)	4,4	4,7	4,2	4,6

+7%

+10%

BEKYMNING VEDR. ØGET FOSFOR-INDTAG

- Fosfor regulering
  - P-loft pr 1/8-2017: 30 el. 35 kg P/ha ved 170 hhv. 230 kg N/ha
  - Startgødning til majs tæller med
- Øget P-udskillelse =>
  - Vil medføre øget Norm-tal for P
  - Vil betyde ekstra harmoniareal for mange (=omkostning)
  - Især undtagelsesbrug og Jersey

KONSEKVENNS AF OMLÆGNING PÅ EKM

	Jersey (n=26)		Stor race (n=63)	
	Før	Efter	Før	Efter
Råprotein (g pr kg TS)	171	169	169	167
AAT (g pr MJ)	16,9	16,5	16,1	15,6
PPV (g pr kg TS)	13	14	20	21
Fedtsyrer (g pr kg TS)	35	37	32	33
NDF (g pr kg TS)	324	320	329	319
Fosfor (g pr kg TS)	4,4	4,7	4,2	4,6
Energiudnyttelse (%)	103	103	100	99
Kraftfoder andel (%)	41	42	41	41
EKM (kg/dag)	29,9	30,0	32,2	32,4

KONSEKVENNS AF OMLÆGNING PÅ PRODUKTION (YDELSESKONTROL)

	Jersey omlægning (n=23)			Jersey kontrol (n=252)		
	Før	Efter	Diff.	Før	Efter	Diff.
Mælk (kg)	21,8	21,5	-0,3	19,8	19,9	0,1
Fedt (%)	5,89	5,90	0,01	6,02	5,99	-0,03
Protein (%)	4,14	4,17	0,03	4,15	4,16	0,01
EKM (kg)	28,1	27,7	-0,4	25,9	25,9	0

KONSEKVENSN AF OMLÆGNING PÅ PRODUKTION (YDELSESKONTROL)

	Jersey omlægning (n=23)			Jersey kontrol (n=252)		
	Før	Efter	Diff.	Før	Efter	Diff.
Mælk (kg)	21,8	21,5	-0,3	19,8	19,9	0,1
Fedt (%)	5,89	5,90	0,01	6,02	5,99	-0,03
Protein (%)	4,14	4,17	0,03	4,15	4,16	0,01
EKM (kg)	28,1	27,7	-0,4	25,9	25,9	0

p>0,1

KONSEKVENNS AF OMLÆGNING PÅ PRODUKTION (YDELSESKONTROL)

	Jersey omlægning (n=23)			Jersey kontrol (n=252)		
	Før	Efter	Diff.	Før	Efter	Diff.
Mælk (kg)	21,8	21,5	-0,3	19,8	19,9	0,1
Fedt (%)	5,89	5,90	0,01	6,02	5,99	-0,03
Protein (%)	4,14	4,17	0,03	4,15	4,16	0,01
EKM (kg)	28,1	27,7	-0,4	25,9	25,9	0

	Stor race omlægning (n=83)			Stor race kontrol (n=1734)		
	Før	Efter	Diff.	Før	Efter	Diff.
Mælk (kg)	28,5	29,2	0,7	28,6	29,0	0,4
Fedt (%)	4,20	4,07	-0,13	4,18	4,13	-0,05
Protein (%)	3,45	3,43	-0,02	3,44	3,42	-0,02
EKM (kg)	29,4	29,4	0,0	29,2	29,3	0,1

KONSEKVENNS AF OMLÆGNING FOR RÅVARER

	Jersey (n=26)		Stor race (n=63)	
	Før	Efter	Før	Efter
Rapsprodukter (kg TS/dag)	2,79	3,44	2,08	3,15
- herunder rapsskrå (kg TS/dag)	0,15	0,80	0,26	1,02
Sojaskrå (kg TS/dag)	0,61	0,14	0,82	0,10

KONSEKVENNS AF OMLÆGNING FOR RÅVARER

	Jersey (n=26)		Stor race (n=63)	
	Før	Efter	Før	Efter
Rapsprodukter (kg TS/dag)	2,79	3,44	2,08	3,15
- herunder rapsskrå (kg TS/dag)	0,15	0,80	0,26	1,02
Sojaskrå (kg TS/dag)	0,61	0,14	0,82	0,10

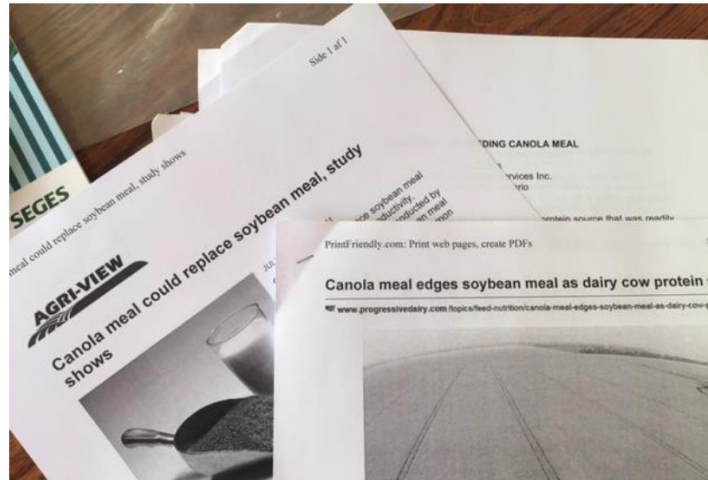

Andre proteinråvarer såsom bæreme, solsikkeprodukter, hestebønner ser ikke ud til at være øget

PRAKSIS BEKRÆFTER UNIVERSITETS FORSØG

RAPSSKRÅ ER FODRINGS- OG PRODUKTIONSMÆSSIGT PÅ LIGE FOD MED SOJASKRÅ!

- Internationale studier viser at rapsskrå bidrager med unedbrudt foderprotein og aminosyrer til absorption i tarmen på linje med sojaskrå

HVILKE PROTEIN-RÅVARER KAN REDUCERE P ?

	AAT (g/kg TS)	P (g/kg TS)	AAT (g/g P)
Sojaskrå	228	8,53	27
Rapsskrå	148	12,9	11
Rapskage	126	11,1	11
Kornbærme	143	8,1	18
Solsikkeskrå	130	12,5	10
Hestebønner VB	184	6,0	31

KONKLUSION

- Ingen skift til brug af nye proteinråvarer
- Rapsskrå har erstattet sojaskrå
- Ingen konsekvens for mælkeydelsen
- Øget fosfor indtag på 7-10%

HVILKE FODERMIDLER KAN REDUCERE P ?

	AAT (g/kg TS)	P (g/kg TS)	AAT (g/g P)	Råprotein (g/kg TS)	NEL (MJ/kg TS)
Sojaskrå	228	8,53	26,7	528	8,53
Rapsskrå	148	12,9	11,5	385	6,63
Rapskage	126	11,1	11,4	344	7,37
Kornbærme	143	8,1	17,7	347	7,54
Solsikkeskrå	130	12,5	10,4	417	6,72
Hestebønne VB	184	6,0	30,7	309	7,75

GENERELLE INDIKATIONER FRA NYERE LITTERATUR PÅ BRUGEN AF RAPS VERSUS SOJA

- Ingen eller positiv effekt på EKM og protein ydelse ved at substituere sojaskrå med rapsskrå ved samme råprotein-indhold i rationerne (Brito & Broderick, 2007; Huhtanen et al, 2011; Martineau et al., 2013; Maxin et al., 2013, Broderick et al., 2015)
- Fordøjeligheden af protein i vommen overestimeret og tarmfordøjelighed af unedbrudt foderprotein underestimeret i rapsskrå, relativt til sojaskrå (Brito & Broderick, 2007; Brito et al., 2007; Hutanen et al., 2011)
- Det tyder på at rapsskrå bidrager med unedbrudt foderprotein og aminosyrer til absorption i tarmen på linje med sojaskrå
- En mere balanceret AA sammensætning i rapsskrå bidrager til forbedret mælkeydelse og sammensætning som så stimulerer et øget foderoptag for at tilgodese det øgede energibehov